

SIVILFORSVARET

Bruk av Sivilforsvarets
tjenestepliktige i fredstid

Utgitt av: Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) 2019

ISBN: 978-82-92723-11-1

Foto: Sivilforsvaret

Grafisk produksjon: ETN Grafisk, Skien

BRUK AV SIVILFORSVARETS TJENESTEPLIKTIGE I FREDSTID

INNHold

1	INNLEDNING	5
1.1	Hva skal denne veilederen svare på?	5
1.2	Hva skal veilederen ikke svare på?	5
1.3	Hvem skal bruke veilederen?	5
1.4	Hvordan skal veilederen brukes?	5
2	SIVILFORSVARETS BAKGRUNN OG FORMÅL	6
2.1	Innledning	6
2.2	Historisk tilbakeblikk og EMK	6
2.3	Dreining mot fredstidsberedskap	7
2.4	Hva er uønskede hendelser i fredstid?	7
2.4.1	Grensen mot ønskede hendelser	7
2.4.2	Nærmere om uønskede hendelser	7
3	HOVEDREGELEN	9
4	SJEKKLISTE VED MOTTAK AV BISTANDSANMODNINGER	10
5	TILLEGGSVURDERINGER	11
5.1	Arbeidsmiljøloven – HMS	11
5.2	Ansvar, nærhet, likhet, samvirke (ANLS)	12
5.3	Resterende beredskap	12
6	SÆRSKILTE PROBLEMSTILLINGER	13
6.1	Særlig om planlagte arrangementer	13
6.1.1	Hovedregel	13
6.1.2	Unntak – forebygging	13
6.2	Særlig om "frivillighet"	13
6.3	Særlig om øvelser og kurs	14
7	LØPENDE VURDERING AV SIVILFORSVARETS BISTAND	15
8	DSB-SIV – ROLLE I VANSKELIGE VURDERINGER	15
9	EKSEMPLER	16
9.1	Liv og helse (redningsaksjoner)	16
9.1.1	Riktig bruk av tjenestepliktige	16
9.1.2	Uklar situasjon	16
9.1.3	Uriktig bruk av tjenestepliktige	16
9.2	Store materielle verdier (skogbrann, større branner, flom, ekstremvær mv.)	16
9.2.1	Riktig bruk av tjenestepliktige	16
9.2.2	Uklar situasjon	16
9.2.3	Uriktig bruk av tjenestepliktige	17

9.3	Arrangement – Sykkel-VM 2017.....	17
9.4	Ekstremvær – snørydding	18
9.4.1	Snørydding 1	18
9.4.2	Snørydding 2	18
9.4.3	Snørydding 3	19
9.4.4	Snørydding 4.....	19
9.5	Flom	20
10	ØVRIGE EKSEMPLER	20
10.1	Vurderinger gjort under flyktningstrømmen i 2016.....	20
10.1.1	Flyktningkrise 1	20
10.1.2	Flyktningkrise 2	20
10.2	Støtte til KRIPOS – eksempel på ekstern og intern kommunikasjon	21
11	KILDER.....	23

1 INNLEDNING

1.1 HVA SKAL DENNE VEILEDEREN SVARE PÅ?

Når kan Sivilforsvaret kalle inn tjenestepliktige til tjeneste, øvelse/innsats, i fredstid?

Regelverket som veilederen bygger på og viser til er det samme som tidligere, veilederen innebærer ingen endring i rettstilstanden. Dette er altså et verktøy for at Sivilforsvaret lettere skal forstå regelverket og anvende det riktig når tjenestepliktige skal i innsats.

1.2 HVA SKAL DENNE VEILEDEREN IKKE SVARE PÅ?

Veilederen behandler ikke bruk av tjenestepliktige i følgende scenarier:

- i krig
- når krig truer
- når rikets selvstendighet og sikkerhet er i fare

Veilederen behandler ikke bruk av fast ansatte, herunder utlån av materiell ved bruk av fast ansatte. Spørsmålet om hvem som er tjenestepliktige, jf. sivilbeskyttelsesloven § 7, omfattes heller ikke av veilederen.

1.3 HVEM SKAL BRUKE VEILEDEREN?

Veilederen retter seg primært mot personell i Sivilforsvaret som håndterer bistandsanmodninger og som disponerer tjenestepliktige. For øvrig retter veilederen seg mot:

- Fast ansatte og saksbehandlere i sivilforsvarsdistriktene og i DSB, avdeling for Sivilforsvar (SIV), på administrativt, taktisk og operativt nivå.
- Ansatte med oppgaver tilknyttet stabsarbeid og vaktordninger hvor prinsipielle vurderinger og beslutninger fattes, herunder ved mottak av anmodning om bistand.
- Sivilforsvarsbefal som skal fatte operative beslutninger.
- Tjenestepliktige, for kunnskap om egen rolle, rettigheter og plikter.
- Bistandsanmodere, primært nødetatene, for kunnskap om Sivilforsvarets rolle, ansvar og grenser for bruk av tjenestepliktige.

1.4 HVORDAN SKAL VEILEDEREN BRUKES?

Veilederen er bygget opp slik at den bør leses i sammenheng første gang. På den måten får man en samlet oversikt over vurderingene man må foreta når man for eksempel mottar bistandsanmodninger. Veilederen er også ment som et verktøy som man kan slå opp i for å få en rask og enkel gjennomgang av regelverket og relevante eksempler. Sjekklisten i punkt 4 er utarbeidet for at det skal være enklere å skaffe seg rask oversikt over eventuelle problematiske sider ved vurderingen av bruken av tjenestepliktige. Sjekklisten kan med fordel brukes aktivt ved å "krysse ut" problemstillingene slik at man ikke glemmer momenter i vurderingen.

2 SIVILFORSVARETS BAKGRUNN OG FORMÅL

2.1 INNLEDNING

Når man skal forvalte Sivildforsvarets ressurser er det viktig å forstå bakgrunnen for opprettelsen av Sivildforsvaret. Hensynene bak opprettelsen og de tiltenkte funksjonene preger fortsatt Sivildforsvarets rettslige grunnlag. Reglene i sivilbeskyttelsesloven og Den Europeiske Menneskerettighetskonvensjonen (EMK), som er Sivildforsvarets rettslige forankring, springer ut av hensynene. Reglene i EMK er for øvrig gjort til norsk lov gjennom menneskerettsloven.

Ved å forstå den historiske bakgrunnen for opprettelsen av Sivildforsvaret vil man kunne få en god "magefølelse" for riktig anvendelse av tjenestepliktige og øvrige ressurser, sammen med grunnhensynene og hovedreglene i sivilbeskyttelsesloven og EMK.

2.2 HISTORISK TILBAKEBLIKK OG EMK

Sivildforsvaret begynte som Det Sivile Luftvern allerede før 2. verdenskrig, på bakgrunn av erfaringene fra Italias krig i Abyssinia (Etiopia). Etter 2. verdenskrig, rundt 1950, fikk Sivildforsvaret den folkerettslige forankringen i Genèvekonvensjonene¹, som fortsatt gjelder.

EMK ble utarbeidet omtrent samtidig som Genèvekonvensjonene. I EMK artikkel 4 er det tatt inn en bestemmelse som i andre ledd sier at ingen må bli pålagt å utføre tvangsarbeid, eller påtvunget arbeid. Tjenesteplikt er nettopp slikt påtvunget arbeid som forbys i bestemmelsen. Det er imidlertid gjort unntak for tilfeller der hensynet til samfunnets liv eller velferd må veie tyngre enn den enkeltes rett til å slippe påtvunget arbeid. Det gjelder "tjeneste som blir pålagt i tilfelle av en nødstilstand eller ulykke som truer samfunnets liv eller velferd."

Formuleringen i bestemmelsen viser hvor høy terskel det skal være for å pålegge tjenesteplikt. Denne bakgrunnen er svært viktig å ta med seg i enhver vurdering av bruk av tjenestepliktige, for å sikre at bruken er lovlig. Dersom oppdraget som man beordrer tjenestepliktige til å utføre ikke er omfattet av sivilforsvarets oppgaver, jf. sivilbeskyttelsesloven (og Genèvekonvensjonene), risikerer man å bryte EMK artikkel 4. Forbudet mot påtvunget arbeid setter en skranke mot en skjønsmessig og utvidet tolkning av Sivildforsvarets oppgaver i retning av mer trivielle bistandsoppdrag.

Sivilombudsmannen vurderte denne problemstillingen i forbindelse med saken etter Sykkel VM 2017 (2017/2846). Problemstillingene og vurderingene behandles nærmere i punkt 6.1 og 9.3.

¹ Genèvekonvensjonene, også kjent som internasjonal humanitærrett eller krigens folkerett, kommer ikke til anvendelse i fredstid, men de beskriver sivilforsvarsoppgavene som var utgangspunktet ved utarbeidelsen av sivilbeskyttelsesloven.

2.3 DREINING MOT FREDSTIDSBEREDSKAP

Ettersom den sikkerhetspolitiske situasjonen i verden forandret seg, dreide Sivilforsvarets oppgaver seg i økende grad fra krigsrelaterte oppgaver, over mot fredstidsberedskap og forsterkning av de øvrige nødetatene. I forarbeidene til sivilbeskyttelsesloven, Prop. 91 L (2009–2010), står det at:

Hovedbegrunnelsen for opprettelsen av Sivilforsvaret ligger i folkerettens fundamentale fordringer om at sivilbefolkningen har krav på beskyttelse i krig. Dette tilsier at Sivilforsvaret fortsatt skal ha egne oppgaver i tilknytning til vern av sivilbefolkningen i krig, herunder varsling, evakuering, tilfluktsrom med mer. I fredstid er Sivilforsvaret en statlig forsterkningsressurs som bistår de sivile nød- og beredskapsetatene med sikte på å øke deres yteevne ved redningsaksjoner og annen innsats ved uønskede hendelser."

Dette førte til formuleringen av Sivilforsvarets formål i sivilbeskyttelsesloven av 25. juni 2010 § 1:

Lovens formål er å beskytte liv, helse, miljø, materielle verdier og kritisk infrastruktur ved bruk av ikke-militær makt når riket er i krig, når krig truer, når rikets selvstendighet eller sikkerhet er i fare, og ved uønskede hendelser i fredstid.

I denne veilederen behandles kun bruk av Sivilforsvarets tjenestepliktige "ved uønskede hendelser i fredstid." Det er likevel viktig å huske på at Sivilforsvaret ikke skal bistå ved enhver uønsket hendelse i fredstid, bistanden må være nødvendig for å "beskytte liv, helse, miljø, materielle verdier og kritisk infrastruktur".

Sivilforsvarets oppgaver og ansvar er nærmere beskrevet i sivilbeskyttelsesloven § 4. Det kan være stor variasjon i hvilke oppgaver som må utføres for å "beskytte" sivilbefolkningen i hvert enkelt tilfelle. Tilfeller der det kan være tvilsomt om en anmodning gjelder en sivilforsvarsoppgave, eksemplifiseres under punkt 9. Spørsmålet om Sivilforsvaret har kompetanse til å utføre oppgaven, behandles under vurderingene knyttet til Sikkerhetsbestemmelsene, HMS og arbeidsmiljøloven i punkt 5.1. Eventuelle uklarheter avklares på direktoratsnivå slik det er beskrevet nedenfor i punkt 8.

2.4 HVA ER UØNSKEDE HENDELSER I FREDSTID?

2.4.1 GRENSEN MOT ØNSKEDE HENDELSER

Det første som er viktig å merke seg, er at det er snakk om uønskede hendelser. Dette i motsetning til ønskede hendelser, altså hendelser som planlegges, for eksempel arrangementer. Dette skyldes at det er den som planlegger et arrangement som har plikt til å ivareta sikkerheten under arrangementet. Da kan man bruke andre ressurser enn Sivilforsvaret, for eksempel vaktelskaper og lignende. Det er noen unntak fra denne hovedregelen, særlig tilknyttet forebygging av konkrete trusler. Unntak behandles nærmere under punkt 6.1.2.

2.4.2 NÆRMERE OM UØNSKEDE HENDELSER

Begrepet "uønskede hendelser" er definert i sivilbeskyttelsesloven § 3 a):

Uønskede hendelser: hendelser som avviker fra det normale, og som har medført eller kan medføre tap av liv eller skade på helse, miljø, materielle verdier og kritisk infrastruktur.

Formuleringen er omtalt i Prop. 91 L (2009–2010) under punkt 6.4:

Begrepet er nokså vidt, slik at det skal kunne fange opp de fleste situasjoner hvor det vil være behov for ekstra innsats fra blant annet Sivilforsvaret. Eksempler på uønskede hendelser kan være ekstreme værforhold, ras, flom, dambrudd, fjellskred, akutt forurensning, atomulykker mv.

Loven tar ikke sikte på å sikre driften av samfunnskritisk infrastruktur. Departementet mener dette er et ansvar som tilligger eier av en kritisk infrastruktur, uavhengig av om det er en privat eier, kommunen eller staten. Sivilforsvaret vil likevel ved behov kunne bistå nød- og beredskapsstatene ved hendelser som truer kritisk infrastruktur i freds- eller krigssituasjoner.

Opprømsingen i lovforarbeidene er ikke uttømmende, men gir et godt bilde på hvilke typer hendelser lovgiver har tenkt på. Det er alvorlige trusler mot samfunnet, hvilket stemmer overens med terskelen angitt i EMK artikkel 4. Dette er trusler som gjør at hensynet til samfunnets sikkerhet veier tyngre enn det generelle forbudet mot påtvunget arbeid.

Den uønskede hendelsen kan for eksempel være politisk- eller naturskapt, den kan være utilsiktet eller tilsiktet, men uønsket (f. eks. utløst ved organisert kriminalitet). Loven krever ikke at den uønskede hendelsen er stor eller vesentlig, men den må avvike fra det "normale". Den uønskede hendelsen må videre kunne få eller ha negativ innvirkning i samfunnet, jf. § 3.

Forebygging av uønskede hendelser omfattes av Sivilforsvarets oppgaver og ansvar, slik det fremgår av § 4 første ledd bokstav d. Se også nedenfor under punkt 6.1.2. Dette er en hensiktsmessig bestemmelse fordi man slipper å vente til en uønsket hendelse har forårsaket skade, men man kan i stedet forebygge. Det er imidlertid grunn til å foreta en kritisk vurdering av behovet for tjenestepliktige i slike oppdrag, ettersom man beveger seg lengre fra kjernen av Sivilforsvarets unntaksbestemmelsene i EMK.

3 HOVEDREGELEN

Ved en bistandsanmodning i forbindelse med en hendelse må man først vurdere følgende:

- Er det en uønsket hendelse som avviker fra det normale?
- Kan hendelsen medføre tap av liv eller skade på helse, miljø, materielle verdier og kritisk infrastruktur?

Hvis man svarer ja på begge disse spørsmålene, kan Sivilforsvaret som utgangspunkt yte bistand. Man er innenfor kjerneområdet for anvendelse av de tjenestepliktige. Det er viktig å ha en god forståelse for nettopp hva som er kjerneområdet, fordi de fleste bistandsanmodningene treffer innenfor. Vurderingene blir vanskeligere dersom hendelsene ikke avviker betydelig fra det normale. I slike tilfeller burde risikoen for hendelsen være forebygget, eller det burde være andre som sikrer liv og helse mv. På samme måte blir vurderingen vanskeligere dersom det er usikkert hvor store skadevirkningene er eller kan bli. Dersom en bistandsanmodning er innenfor kjerneområdet, man har svart ja på begge spørsmålene ovenfor, gjenstår fortsatt noen vurderinger. Disse gjennomgås nedenfor.

4 SJEKKLISTE VED MOTTAK AV BISTANDSANMODNINGER

Ved bruk av denne sjekklisten er det viktig å huske på at samtlige spørsmål må besvares med ja, før man kan innkalle tjenestepliktige til innsats. Det er ikke slik at alle spørsmålene må stilles til bistandsanmoder hver gang, tidsfaktoren vil gi varierende anledning til det. Det er heller ikke slik at man må kreve dokumentasjon på at hvert enkelt punkt kan krysses ut. Hensikten med listen er å bevisstgjøre mottaker av bistandsanmodningen på alle delene i vurderingen av anmodningen. Det kan åpne for at man stiller noen spørsmål til bistandsanmoder som avklarer viktige vurderinger tidlig.

Under hvert punkt er det tatt inn henvisninger til hvor i veilederen man kan finne mer informasjon. I tillegg vises det til eksemplene under punkt 9, som viser vurderingene i praksis. I daglig bruk for beredskapsvakten, henvises det til et tiltakskort som utarbeides med bakgrunn i denne sjekklisten og implementeres i CIM.

- **Har det skjedd en uønsket hendelse?**
 - Se punkt 2.4.
 - Se eksempelet om Sykkel VM i Bergen, punkt 9.3.
- **Gjelder det liv og helse, store materielle verdier, miljø eller kritisk infrastruktur?**
 - Se punkt 2.4.2.
 - Se eksemplene om liv og helse i punkt 9.1 og store materielle verdier i punkt 9.2.
- **Haster dette? (Primæretaten har ikke kunnet planlegge eller gjennomføre tidsnok.)**
 - Se punkt 5.2.
 - Se overgangen fra søk etter savnet person til søk etter antatt omkommet person i punkt 9.1.3.
- **Er HMS ivaretatt? Herunder:**
 - Er det tilstrekkelig sikkerhet for egne mannskaper?
 - Har de tjenestepliktige kompetansen, materiellet og forutsetningene som kreves?
 - Har ledere/befal det kompetansenivået og forutsetningene som kreves? (Jo lavere trenings- eller kompetansenivå på tjenestepliktige og avdelinger, jo høyere krav til ledere.)
 - Se punkt 5.1 og punkt 7.
 - Se eksempelet i punkt 5.1 knyttet til utfordringer med bratt terreng.
- **Mangler primæretaten ressursene til å løse hendelsen?**
 - Se punkt 5.2.
 - Se eksemplene om etterslukking av brann under punkt 9.2.2 og snørydding i punkt 9.4.
- **Har primæretaten forsøkt å forsterke innsatsen ved å etablere/benytte nabhjelp (eks samarbeid mellom ulike brannvesen), uten at det har lyktes?**
 - Se punkt 5.2.
 - Se eksemplene om etterslukking av brann under punkt 9.2.2 og vakthold under 9.2.3.

- **Har primæretaten forsøkt/vurdert kjøp av bistand fra kommersielle aktører, uten at det har lyktes?**
(Gjelder særlig i tilknytning til forebygging.)
 - Se punkt 5.2 og 6.1.
 - Se eksemplene om snørydding under punkt 9.6.
- **Har Sivilforsvaret tilstrekkelig mannskap til å håndtere hendelsen?**
 - Se punkt 5.3.
 - Dette forutsetter store, sammensatte hendelser, og har ikke vært aktuelt i fredstid tidligere på grunn av godt samarbeid mellom sivilforsvarsdistriktene.

Det kan med fordel også foretas en vurdering så tidlig som mulig (og fortløpende) i den operative ledelsen:

- **Hvor lenge skal Sivilforsvaret stå i oppdraget? Planlegg tilbakeføring av oppgavene til primæretaten.**
 - Se punkt 7.
 - Se eksempelet om overgangen fra søk etter savnet person til søk etter antatt omkommet person i punkt 9.1.

5 TILLEGGSVURDERINGER

5.1 ARBEIDSMILJØLOVEN – HMS

Arbeidsmiljølovens regler om helse, miljø og sikkerhet, gjelder for de tjenestepliktige i Sivilforsvaret, jf. § 1-6 bokstav c. Lovens regler gjelder i stor grad forhold som allerede er behandlet i Sikkerhetsbestemmelsene for Sivilforsvaret. Det fremgår derfor av Sikkerhetsbestemmelsene punkt 1.1 at bestemmelsene skal *"brukes sammen med andre aktuelle bestemmelser; herunder lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv."*

Sikkerhetsbestemmelsene er et internt regelsett som i detalj regulerer de ulike sidene av Sivilforsvarets innsatser og øvelser med fokus på sikkerhet. Detaljreguleringen utledes av de generelle reglene i arbeidsmiljøloven, og det er viktig å huske på at brudd på Sikkerhetsbestemmelsene også kan være et brudd på de lovbestemte pliktene i arbeidsmiljøloven. Slike brudd kan føre til sanksjoner for Sivilforsvaret, slik som erstatningsansvar og/eller strafferettslig ansvar. Loven stiller også krav til dokumentasjonsplikt knyttet til oppfyllelse av kompetansekrav, krav til utstyr, rutiner med mer.

Det kan for eksempel tenkes at Sivilforsvaret etterkommer en bistandsanmodning som gjelder søk etter savnet person. På stedet viser det seg imidlertid at søket skal foregå i bratt terreng, uten at de tjenestepliktige har utstyr til sikring, eller er trent i slikt terreng. Da må man enten avslå anmodningen, eller vente på utstyr og gjennomføre forsvarlig opplæring før man kan sette i gang med søket.

Det kan også tenkes et søk etter savnet person på en isbre. For at Sivilforsvaret skal kunne benytte de tjenestepliktige, forutsetter det at både mannskapet og befalet har kompetanse til å ferdes på isbre. I tillegg må de ha riktig utstyr og kompetanse på riktig bruk av utstyret.

5.2 ANSVAR, NÆRHET, LIKHET, SAMVIRKE (ANLS)

Det følger av St.meld. nr. 13 (2015–2016) at man i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap skal handle i tråd med prinsippene om ansvar, nærhet, likhet og samvirke (ANLS).

Når det gjelder bruk av tjenestepliktige, er det viktig å fokusere på Sivilforsvaret som forsterkningsressurs. Det er normalt et annet organ som er ansvarlig for å respondere på hendelsen. Det følger av ANLS at dette organet selv skal håndtere hendelsen. Sivilforsvaret skal først bistå dersom ansvarlig organ i foreliggende situasjon begrunner at de selv ikke har tilstrekkelige og/eller relevante ressurser til å utføre nødvendige tiltak. Begrunnelsen kan for eksempel være beredskapsmessige hensyn, manglende kapasitet, kompetanse eller materiell til bruk i den aktuelle hendelsen.

Bistandsanmodning om oppgaver som tilligger andre organer, og som de selv kan eller bør løse, bør som hovedregel ikke etterkommes. Dette er en naturlig følge av at bruk av tjenestepliktige i utgangspunktet er et snevert unntak fra forbudet mot påtvunget arbeid. Bruk av fast ansatte i Sivilforsvaret kan derfor stille seg annerledes, særlig knyttet til oppgaver innen kompetanseoverføring, logistikkhjelp mv. Dette bør i så fall vurderes konkret, herunder i forhold til Sivilforsvarets samvirkerolle.

Det er ingen klart definert grense for når en bistandsanmodning ikke skal etterkommes på grunn av ANLS. Dette må vurderes konkret for det aktuelle tilfellet, og gjerne i dialog med bistandsanmoder for klarlegging av det reelle behovet. Vurderingene kan være vanskelige og mer naturlig å trekke frem i normaliseringsfasen, eller i alle fall ved langvarige innsatser, og spesielt i repeterende tilfeller hvor den ansvarlige ber om bistand. I eksempel 10.2 nedenfor er det tatt inn en epostdialog vedrørende Sivilforsvarets bistand. Dialogen viser hvordan man kan vurdere en anmodning fortløpende både eksternt og internt. I akuttituasjoner hvor det er liten tid og liten oversikt, senkes den generelle terskelen for å etterkomme en bistandsanmodning. Samtidig heves kravet til årvåkenhet særlig knyttet til HMS. Lederkompetanse og mannskapenes sikkerhet under utførelse av oppdraget står sentralt. Man bør imidlertid så raskt som mulig varsle bistandsanmoder dersom det er tvil i forhold til om bruken av Sivilforsvarets tjenestepliktige er korrekt. I felles dialog kan man fortløpende vurdere om bistanden skal avsluttes, eller om det er grunnlag for å fortsette.

Det kan som en del av ANLS vurderingen være greit for vakthavende å stille skjerpene kontrollspørsmål til bistandsanmoder, særlig der man mistenker at grunnlaget for anmodningen kan skyldes hensynet til egen etats økonomiske ressurser og praktiske hensyn. I slike tilfeller kan man gjerne be om dokumentasjon på at bistandsanmoders egne ressurser er uttømt og varsle om at opplysningene om dette vil bli loggført. I noen grad kan det også være grunnlag for å varsle om refusjonskrav for ekstraordinære utgifter i forbindelse med en eventuell sivilforsvarsinnsats. Erfaring har vist at bistandsanmoder da ofte iverksetter tiltak som gjør bistand fra Sivilforsvaret unødvendig. Dette viser at ansvarsprinsippene fungerer.

5.3 RESTERENDE BEREDSKAP

Dersom man vurderer at sivilforsvarsdistriktets egne ressurser innledningsvis, eller over tid ikke strekker til, må man raskest mulig etablere nabostøtte og eventuelt ta ytterligere grep i samråd med DSB-SIV. Eventuelle nye bistandsanmodninger vurderes som normalt. Ved ressursmangel må bistanden prioriteres. Dette bør gjøres i samarbeid med LRS (ved redningsaksjoner) eventuelt med FM/Fylkesberedskapsråd ved andre større hendelser.

6 SÆRSKILTE PROBLEMSTILLINGER

6.1 SÆRLIG OM PLANLAGTE ARRANGEMENTER

6.1.1 HOVEDREGEL

Sivilforsvarets tjenestepliktige skal som hovedregel ikke kalles ut til tjeneste i forbindelse med planlagte arrangementer. Det er en naturlig følge av at et planlagt arrangement vanskelig kan klassifiseres som en "uønsket hendelse". Det er også en hendelse som planlegges, slik at det vil være en arrangør som er forpliktet til å ivareta sikkerheten. For private arrangementer skjer dette normalt ved bruk av vaktsselskaper, eller ved at man betaler for politiets innsats. For mer informasjon, se DSBs veileder for sikkerhet ved store arrangementer på www.dsb.no.

Det er sterke argumenter som taler for å avslå anmodninger om bistand fra Sivilforsvaret i slike situasjoner. EMK artikkel 4 og unntaket fra forbudet mot påtvunget arbeid, utgjør en skranke som er særlig relevant i slike saker. Dette medfører at de tenkelige unntakene der Sivilforsvaret kan bruke tjenestepliktige, blir snevre og må vurderes kritisk i hvert enkelt tilfelle. Dette gjelder naturligvis ikke dersom det faktisk inntreffer en hendelse eller trussel under et planlagt arrangement. Slike situasjoner vurderes som ordinære bistandsanmodninger.

6.1.2 UNNTAK – FOREBBYGGING

I forbindelse med planleggingen av større arrangementer, gjennomføres normalt en ROS analyse. I noen tilfeller kan det være konkrete trusler som Sivilforsvaret er godt egnet til å håndtere, for eksempel CBRNE. Dersom det planlagte arrangementet er i Nord-Norge, mens Sivilforsvarets mobile renseenhet (MRE) er i Sør-Norge, kan det være hensiktsmessig å frakte renseenheten til arrangementet. Dermed vil Sivilforsvaret ha en reell mulighet til å bistå dersom risikoen materialiserer seg. Slike oppgaver bør tilstrebes utført av fast ansatte, men tjenestepliktige kan anvendes dersom det er nødvendig.

For øvrig kan det også være hensiktsmessig at Sivilforsvarets fast ansatte bistår i planleggingsfasen, slik at de lettere kan koordinere innsatsen dersom det blir nødvendig. Men det er en annen vurdering enn bruk av tjenestepliktige.

Sivilforsvarets tjenestepliktige skal ikke være en ressurs som benyttes for at bistandsanmodere skal spare egne ressurser.

6.2 SÆRLIG OM "FRIVILLIGHET"

All tjeneste i Sivilforsvaret er tjenesteplikt, og skal pålegges med hjemmel i sivilbeskyttelsesloven i tråd med vurderingene som fremgår av veilederen.

Mange tjenestepliktige ønsker sterkt å bidra så ofte som mulig, og kan i mange tilfeller tilby seg å stille opp på vegne av Sivilforsvaret frivillig. Selv om det er beundringsverdig med slik tjenestevillighet, endrer ikke det de prinsipielle vurderingene av når man har anledning til å kalle ut tjenestepliktige. Den tjenestepliktiges innstilling, positiv eller negativ, har altså ikke noen betydning når man vurderer å kalle ut tjenestepliktige til innsats.

Det er viktig å huske på at tjenesteplikt også innebærer en belastning for de tjenestepliktiges arbeidsgivere. Videre forutsetter tjenesteplikt bruk av Sivilforsvarets uniform, jf. Sikkerhetsbestemmelsene. Man representerer da Sivilforsvaret og handlingene kan påvirke dets omdømme. Sivilforsvaret er også ansvarlig for de tjenestepliktige, og har arbeidsgiveransvar, forsikringsansvar og økonomisk ansvar.

Bruk av uniform utenfor tjeneste, anses som irregulær bruk, jf. sivilbeskyttelsesloven § 6.

6.3 SÆRLIG OM ØVELSER OG KURS

Øvelser er en viktig del av Sivilforsvarets virksomhet, og helt nødvendig for at det skal være mulig å utføre oppgavene som forventes av Sivilforsvaret. Ettersom øvelser ikke er "uønskede hendelser", er de tjenestepliktiges plikt til å delta på kurs og øvelser særskilt regulert i sivilbeskyttelsesloven § 9. Øvelsene må naturligvis ligge innenfor et funksjonsområde som omfattes av sivilbeskyttelsesloven og rammene i EMK. Det vises for øvrig til Sivilforsvarets øvingsbestemmelser og operativt konsept.

Vurderingene knyttet til alminnelige øvelser praktiseres i dag på en tilfredsstillende måte, det vil si at øvelsene er relevante for sivilforsvarsoppgavene og i henhold til undervisningsplaner, øvingsbestemmelser og operativt konsept. Øvelser generelt behandles derfor ikke nærmere. Øvelser tilknyttet større arrangementer har imidlertid vist seg å være mer utfordrende.

I forbindelse med store, planlagte arrangementer, kan det være hensiktsmessig å benytte seg av de forutsetningene for øvelse som følger av arrangementet. Da kan man trene på håndtering av større menneskemasser med mer. Det er derimot ikke slik at man kan tilby bistand fra Sivilforsvaret til arrangementet som et substitutt for tjenester de ellers ville måtte dekke selv. Dersom arrangøren kontakter Sivilforsvaret og ber om bistand i form av at det arrangeres en øvelse, så er det i realiteten en bistandsanmodning som skal vurderes etter de normale kriteriene. Hovedregelen for håndtering av slike henvendelser fremgår ovenfor under punkt 5.2.

En tommelfingerregel kan være at det er forskjell på at Sivilforsvaret kontakter arrangøren og spør om det er greit av Sivilforsvaret over, og det at arrangøren ber indirekte om bistand. Det er likevel ikke noe i veien for at Sivilforsvarets øvelse ytterligere bedrer forutsetningene for gjennomføring av arrangementet. Sivilforsvaret skal imidlertid ikke inngå i beredskapen direkte knyttet til arrangementet.

7 LØPENDE VURDERING AV SIVILFORSVARETS BISTAND

Når man mottar en bistandsanmodning må hele vurderingen som beskrives i denne veilederen foretas før man godtar eller avviser anmodningen. Vurderingen baseres da på informasjon fra bistandsanmoder, men de faktiske forholdene kan endre seg. Dersom man beslutter å gi bistand sendes mannskap til skadestedet, og da skal det foretas en ny vurdering.

Ved ankomst på skadestedet må leder Sivilforsvar vurdere om de faktiske omstendighetene som vurderingen av bistanden baserer seg på, stemmer med virkeligheten. I tillegg kan det forekomme tilfeller der forhold på skadestedet tilsier en annen vurdering av HMS og mannskapets kompetanse, enn den som er lagt til grunn for vurderingen.

Dersom de tjenestepliktige bistår andre nødetater kan også faktum endre seg underveis i oppdraget. Det kan hende at et søk etter en savnet person går over til søk etter en omkommet person, eller det kan hende vær, føre og terreng endrer seg på en slik måte at det påvirker sikkerheten til de tjenestepliktige. Da må leder Sivilforsvar, for eksempel FIG, leder i et slikt tilfelle, eventuelt i samarbeid med distriktssjefen fortløpende avgjøre om oppdraget skal avsluttes. Se blant annet punkt 9.1.

Vurderingen av bistandsanmodningen er med andre ord ikke noe som man gjør én gang, det er en dynamisk, fortløpende vurdering. Dette bør være kjent for alt personell som kan bidra med relevant informasjon til vurderingen av bistanden.

8 DSB-SIV – ROLLE I VANSKELIGE VURDERINGER

Følgende fremgår av Prop. 91 L (2009–2010) under punkt 9.1.4:

I forbindelse med etableringen av Sivilforsvaret som egen regional etat med direkte styringslinje til Direktoratet for samfunnsikkerhet og beredskap i 2003 opphørte ordningen med politimesteren som kretssjef for Sivilforsvaret. Det fremgår av St. meld. nr. 17 Samfunnsikkerhet – Veien til et mindre sårbart samfunn (2001–2002) at distriktssjefen ved sivilforsvarsdistriktet vil være ansvarlig, og skal avgjøre om Sivilforsvaret kan yte hjelp og på hvilke måte. Anmodning om bistand fra Sivilforsvaret rettes til sivilforsvarsdistriktet der den uønskede hendelsen truer eller har skjedd. Eventuelle uklarheter avgjøres på direktoratsnivå. Videre påpekes at det skal legges særlig vekt på bistand til politiet som leder samordningen innen redningstjenesten, og som er leder av lokal redningssentral når slik er opprettet.

Dersom vurderingene knyttet til bistand med tjenestepliktige er uklare, er det viktig å være klar over at slike uklarheter avgjøres på direktoratsnivå. Det vil si sivilforsvarsavdelingen i DSB, omtalt som DSB-SIV i denne veilederen. Det er viktig at denne funksjonen benyttes, slik at DSB-SIV også bidrar til enhetlig praktisering av regelverket. Derfor er det bedre med en henvendelse for mye, enn en for lite.

9 EKSEMPLER

9.1 LIV OG HELSE (REDNINGSAKSJONER)

9.1.1 RIKTIG BRUK AV TJENESTEPLIKTIGE

Politiet retter en bistandsanmodning knyttet til søk etter en savnet person. Slike anmodninger er innenfor rammen av bruken av tjenestepliktige, så fremt andre etaters ressurser ikke strekker til. Tidsfaktoren er kritisk og har betydelig vekt i vurderingen. Vær oppmerksom på HMS, særlig med tanke på utfordringer med terrenget eller værforholdene.

9.1.2 UKLAR SITUASJON

Søket etter en savnet person har vart en stund. Værforhold og øvrige faktorer tilsier at sannsynligheten for at den savnede personen er i live begynner å bli minimal. På dette stadiet er det usikkert om det gjelder liv og helse, det er også usikkert om det haster. Vurderingen som foretas av HRS er viktig for Sivilforsvarets videre innsats. Innsatsen med bruk av tjenestepliktige kan nå være i strid med EMK.

9.1.3 URIKTIG BRUK AV TJENESTEPLIKTIGE

Når en person antas omkommet, haster ikke lenger oppdraget. Det vil også si at behovet for en forsterkningsressurs som Sivilforsvaret faller bort. Formålet med søket faller ikke innenfor hovedformålet, jf. veilederen punkt 3, og faller også utenfor som følge av ANLS. I praksis viser det seg at slike situasjoner vurderes ulikt fra sak til sak. Det er ofte svært følsomme saker, og en rekke faktorer trekkes inn:

- Tradisjon, hvordan politiet og Sivilforsvaret har løst slike oppdrag tidligere.
- Forskjeller på by og bygd.
- Alder på savnede/antatt omkommet.

Selv om disse faktorene gjør det vanskelig å trekke de tjenestepliktige ut av oppdraget, endrer det ikke forutsetningene for når man kan bruke de tjenestepliktige.

9.2 STORE MATERIELLE VERDIER (SKOGBRANN, STØRRE BRANNER, FLOM, EKSTREMVÆR MV.)

9.2.1 RIKTIG BRUK AV TJENESTEPLIKTIGE

Store skogbranner krever så store ressurser at brann- og redningsvesenet ikke kan håndtere det uten bistand. Sivilforsvaret har ressurser og bistår normalt med brannslukking, stab og ledelsesstøtte. Dette gjelder store materielle verdier, potensielt også liv og helse og tidsfaktoren er kritisk. Det er viktig å være oppmerksom på mulige utfordringer med HMS.

9.2.2 UKLAR SITUASJON

Brannvesenet anmoder tidvis om bistand til etterslukking. Slike anmodninger varierer mellom slukking av en brann som er nesten slukket, og brann som er helt slukket og egentlig kun krever vakthold rundt skadestedet. Vurderingen av ANLS kan være problematisk. Det samme gjelder mindre branner eller hendelser der brannvesenets ressurser er mindre, eller ved branner der det er usikkert om det foreligger noen reell trussel mot liv, helse eller materielle verdier. I vurderingen av de materielle verdiene må man undersøke hva som brenner, eller hvilke verdier som trues av brannen. Det må foretas en konkret helhetsvurdering og alle punktene i sjekklisten må gjennomgås. Husk på hovedformålet, jf. veilederen punkt 3.

9.2.3 URIKTIG BRUK AV TJENESTEPLIKTIGE

I den avsluttende fasen av en brann eller flom, kan det være behov for vakthold. Da er normalt akuttfasen over og primæretaten vil i de aller fleste tilfellene ha hatt mulighet til å sørge for bruk av andre ressurser enn de tjenestepliktige. Forutsetningene for å benytte tjenestepliktige har falt bort i slike tilfeller.

9.3 ARRANGEMENT – SYKKEL-VM 2017

Foranledningen for denne saken var en bistandsanmodning fra Vest politidistrikt. Det ble anmodet om bistand fra Sivilforsvaret til personell til sikrings- og beredskapsarbeid, transportstøtte, samband, mobile forsterkningsenheter, førstehjelpsutstyr og støtte til planlegging og samvirke. Bistandsanmodningen var relatert til innbyggernes og publikums sikkerhet, ikke gjennomføringen av selve sykkelrittet. På grunn av at bykjernen ville bli avsperrert i en lengre periode med svært mange tilskuere, var det forventet at risikoen for større ulykker, branner, panikksituasjoner og andre hendelser ville øke.

Sivilforsvaret aksepterte oppdraget og kalte inn tjenestepliktige til øvelse og innsats.

Spørsmålene som Sivilombudsmannen tok stilling til var om Sivilforsvaret hadde hjemmel til å pålegge tjenestepliktige å møte til innsats i forbindelse med Sykkel-VM.

Ombudsmannen er enig i at "uønskede hendelser" også omfatter hendelser som ikke har skjedd, altså forebyggende arbeid. Det understrekes likevel at dette mandatet ikke må tolkes for vidt. Det må særlig trekkes en grense mot tilfeller der behovet for beredskap kan dekkes på annen måte.

Man må også tolke retten til å kalle ut tjenestepliktige i lys av begrensningene i EMK artikkel 4. Unntaket fra artikkel 4 er "tjeneste som blir pålagt i tilfelle av en nødstilstand eller ulykke som truer samfunnets liv eller velferd." Ut fra ordlyden er det nærliggende å legge til grunn at det bare er gjort unntak for akutte nødsituasjoner. Det er heller ikke andre holdepunkter for å innfortolke en mulighet for bruk av tjenestepliktige mannskap i planlagte arrangementer hvor det ikke er tale om noen akutt nødsituasjon eller ulykke.

Ombudsmannen konkluderer ikke i sin gjennomgang, men sier følgende:

Det er på det rene at Sivilforsvaret kan kalle ut tjenestepliktige til innsats når innsatsen skal dekke et behov ved en akutt oppstått bedskapssituasjon. Sivilforsvaret kan også kalle ut personell i en akutt situasjon for å forhindre at uønsket hendelse inntreffer. Derimot bør Sivilforsvaret være varsom med å utkalle personell i situasjoner som ikke fremstår som akutte, og hvor det er tid til å vurdere andre løsninger på den beredskapssituasjonen som vil oppstå. Det sistnevnte var tilfelle ved bistandsanmodningen som kom i forbindelse med Sykkel-VM og som Sivilforsvaret valgte å akseptere. I den saken var det også vanskelig å forene det at Sykkel-VM var et langtidsplanlagt og ønsket arrangement med formålet som oppgis i sivilbeskyttelsesloven.

9.4 EKSTREMVÆR – SNØRYDDING

9.4.1 SNØRYDDING 1

En kommune ber om bistand til å måke snø av tak på kommunens bygg, så som skoler, barnehager mm. Det er mandag morgen og det har snødd kraftig de siste tre dagene. Det er kaos på veier og redusert fremkommelighet over store deler av fylket. Mange privatpersoner, spesielt eldre trenger hjelp med snømåking. Skoler stenges på grunn av generelt vanskelig fremkommelighet.

Sivilforsvaret velger ikke å bistå kommunen. Vakhavende gir i stedet kommunen råd om å etablere kriseledelse for å håndtere situasjonen og ivareta innbyggerne best mulig. Videre blir kommunen anbefalt å omdisponere kommunalt ansatte for å ivareta de mer akutte oppgavene. Eksempelvis ble det foreslått at kommunalt ansatte ved de stengte skolene kunne bidra med snømåking, styrke hjemmebaserte tjenester etc. Sivilforsvaret holdt dialogen utover dagen og registrerte med tilfredshet at kommunens kriseledelse ble satt og at kommunen håndterte situasjonen på en god måte - uten ekstern bistand.

Vurderinger som gjorde at Sivilforsvaret ikke bisto i denne saken var blant annet:

- Kommunen hadde ikke iverksatt noen ekstraordinære tiltak selv, ressursene var ikke uttømt.
- Ingen overhengende fare for liv og helse.
- Snømåking kan organiseres og gjennomføres ved omdisponering av kommunalt ansatte.

Dette er tjenester som kan kjøpes.

9.4.2 SNØRYDDING 2

En kommune ba om bistand til å måke tak på en kommunal helseinstallasjon med flere eldre beboere. Det hadde snødd unormalt mye, sammenhengende i over en uke. Kommunen hadde fortløpende gjort grep for å ivareta innbyggerne, gjennom omdisponering av personell og kjøp av tjenester, men ressursene strakk ikke til. De planla derfor å evakuere beboerne med mindre de fikk bistand til å måke de snøtunge takene.

Sivilforsvaret valgte å bistå kommunen med måking av taket på den kommunale eldreinstitusjonen.

Vurderinger som gjorde at Sivilforsvaret valgte å bistå i denne saken var:

- Kommunen hadde gjort mye over tid, men ressursene strakk ikke til.
- Fare for evakuering av eldre, under vanskelige forhold, med pågående kraftig snøvær, kulde og redusert fremkommelighet.
- Omkringliggende kommuner også rammet og det var vanskelig med nabostøtte av betydning.
- Kommersielle ressurser var også uttømt/ikke tilgjengelig.

Et underordnet hensyn var at det var mye oppmerksomhet i media knyttet til snømengdene og positiv profilering av Sivilforsvaret som forsterkningsressurs.

9.4.3 SNØRYDDING 3

Politiets operasjonssentral ba om bistand i forbindelse med evakuering av tog, etter at persontoget med 181 passasjerer hadde kjørt seg fast i snømengdene. Det hadde snødd sammenhengende i flere dager og hele området med omkringliggende kommuner var uten strøm og telekommunikasjon.

Sivilforsvaret valgte å bistå med evakuering av passasjerer, etablere samleplass/varmestue og belyse sentrale områder av innsatsområdet.

Vurderinger som gjorde at Sivilforsvaret valgte å bistå i denne saken var:

- Redningsaksjon
- Fare for liv og helse

9.4.4 SNØRYDDING 4

Etter avsluttet redningsaksjon i forrige eksempel, ble toget stående igjen i snømengdene. Dagen etter ba NSB/Jernbaneverket om bistand til å måke fram toget. Sivilforsvaret valgte å ikke bistå med dette, etter følgende vurderinger:

- Ikke lenger fare for liv og helse/redningsaksjonen var avsluttet og passasjerene var bragt i sikkerhet.
- Dette er oppgaver som NSB/Jernbaneverket selv skal/kan ivareta ved omdisponering av egnet materiell (eks diesellok, brøytemaskiner etc), jf. ANLS.
- Kommunikasjonen var ellers åpen på veiene i landsdelen
- Sivilforsvaret har ikke egnet materiell (det synes lite hensiktsmessig med personell og snøskuffe).
- Brøyte / gravetjenester kan kjøpes av kommersielle aktører.

9.5 FLOM

I forbindelse med flom i 2015 anmodet brannvesenet om bistand til fylling av sandsekker.

- Sivilforsvaret avviste anmodningen.
- Kommunen hadde ikke iverksatt egne tiltak utover hva brannvesenet utfører.
- Flere skoler var stengt, kommunen hadde tilgjengelig arbeidskraft.
- Anmodning ble avslått, men kommunen fikk tilbud om en tjenestepliktig som eventuelt kunne lede/instruere kommunalt ansatte.
- Kommunen avslø tilbudet, brannvesenet løste oppgaven selv.

Debrief etter hendelsen, Sivilforsvaret opprettholdt sitt standpunkt. Når kommunen har ubrukte ressurser, stiller ikke Sivilforsvaret på slike oppdrag.

10 ØVRIGE EKSEMPLER

10.1 VURDERINGER GJORT UNDER FLYKTNINGSSTRØMMEN I 2016

10.1.1 FLYKNINGKRISE 1

- Sivilforsvaret etablerer flyktningmottak på Råde.
- Setter opp stor teltleir innendørs
- Ordre fra Sjef SF, da distriktssjef ønsker dette sett opp mot bruk av tjenesteplikt. Får tilbakemelding om at dette er innenfor. De første flyktingene kommer på plass 8 uker etter at oppdraget er utført? Akutt fare for liv og helse? Tja, kunne dette oppdraget vært løst av andre. Sannsynligvis.
- Tilsvarende oppdrag på Storskog ved grensen Norge-Russland. Kunne dette vært løst av andre private aktører? Sannsynlig vis ikke. Det er store forskjeller på tilgjengelige sivile aktører på det sentrale Østlandet og i Finnmark.

10.1.2 FLYKTNINGKRISE 2

Tjenestepliktige ble satt til å skru sammen senger og utføre serveringstjenester. Ansvarer tillå UDI som ba om bistand. Ved første bistandsanmodning var arbeidene nødvendig. Utover i innsatsen og ved senere bistands-anmodninger av samme art hadde UDI tid til å innhente alternative ressurser for utførelse.

10.2 STØTTE TIL KRIPOS – EKSEMPEL PÅ EKSTERN OG INTERN KOMMUNIKASJON

Eksempelet nedenfor viser kommunikasjonen mellom Sivilforsvaret og Kripos i forbindelse med en bistandsanmodning:

Fra Kripos til Sivilforsvarsdistriktet:

Emne: Ang. forespørsel om bistand til politiet

Viser til samtale.

Forespørselen gjelder i forbindelse med at Sør Øst politidistrikt, sammen med Kripos er involvert i etterforskningen av en alvorlig kriminalsak i Grenlandsområdet. Det er i denne fasen behov for følgende materiell:

- Et stort telt som kan benyttes som KO med to rom og bunndekke med varme og lys.
- Et stort telt (ikke behov for adskilte rom) uten bunndekke og åpninger i begge ender.
Dersom mulig også med varme/varmelampe.
- Utvendig lys.
- Transportmiddel i terreng, eks. 4- eller 6- hjuling. Til orientering så har politiet godkjente sjåførere til slike kjøretøy.

Behovet for utstyret vil være aktuelt fra tirsdag den 14.2. og foreløpig frem til fredag den 17.2.

Endringer i behovet vil bli meddelt fortløpende.

Etter ordre påtaleleder.

Fra Sivilforsvarsdistriktet til DSB – SIV:

Jeg har behov for å diskutere med dere om denne bistandsanmodningen bør imøtekommes, eller om den planlagte politiaktiviteten bør forventes å bli løst uten vår bistand (ved å eks leie aktuelt materiell).

Fra DSB – SIV til Sivilforsvarsdistriktet:

Enig med deg at denne saken innbyr til nærmere oppdragsdialog med politiet, og ikke nødvendigvis er en "ja" eller "nei" respons.

Selv om bistand til politiet i utgangspunktet er trygt innenfor, er dette oppdraget frem i tid, og som du selv skriver, det meste eller hele behovet kan dekkes av andre / kommersielle.

Jeg ville stilt meg positiv, med følgende mulig forbehold og begrensning;

- bruk av tjenestepliktige / ansatte, omfang, oppdrag
- oppdraget er frem i tid og ikke "akutt", hva kan / bør løses på andre måter? (utleiemarkedet, brannvesenet, Røde Kors?)
- "utlån" av utstyr contra prinsippet om at "materiell og personell følger sammen".
- evt dekning av kostnader for personell/materiell? (Forholdet med evt skade på materiell for oss som selvassurandører)

Jeg ville uansett tatt en nærmere dialog med bistandanmoder slik at de forstår dine svar og begrensninger på det du ikke kan imøtekomme. Jeg registrerer at dette er en saksbehandler som skriver "etter ordre", (minner litt om rekvisisjon) så en dialog her er nok uansett på plass.

Fra Siviltforsvarsdistriktet til Kripas:

Viser til telefonsamtale i dag.

Da dette hverken ligger innenfor redningstjeneste eller er "akutt" (liv og helse, store materielle verdier, miljø, andre ressurser oppbrukt, etc) har vi imidlertid begrensninger i å kunne benytte tjenestepliktige mannskaper (innbeordring på bekostning av egen jobb, familie etc). Det samme gjelder overtidsbruk for fast ansatte. Vi skal likevel hjelpe dere så godt vi kan. Det viktigste er at vi stiller materiellet til disposisjon, slik at dere får løst deres viktige jobb, på best mulig måte. Noen momenter ved materiellstøtten, som følger:

- Siviltforsvaret leverer og setter opp utstyret (primært innenfor normal arbeidstid), samt demontering når behovet opphører
- Dere etterser/drifter materiellet selv, etter å ha fått nødvendig innføring / opplæring oppstarts dagen
- Dere må selv sørge for nødvendig vakhold/sikring når dere selv ikke benytter utstyret (natt, helg etc.)
- Vi vil daglig komme innom i ukedagene for å sikre at leveransen fungerer, og ikke minst tilpasse deres behov hvis det skulle endre seg.
- De som bruker våre ATVer må ha kompetanse og nødvendig godkjenninger for dette.
- Materiell som eventuelt skulle bli skadet / ødelagt, må påregnes erstattes av dere i ettertid. Vi vil uansett sørge for nødvendig erstatningsmateriell for at deres operasjon ikke skal hindres unødige, som følge av skade etc.

Ta kontakt for å avtale når utstyret må være på plass.

11 KILDER

- Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)
- Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid, stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven)
- Lov om styrking av menneskerettighetenes stilling i norsk rett (menneskerettsloven)
- Sivilforsvarets sikkerhetsbestemmelser
- Operativt konsept for Sivilforsvaret (tilgjengelig for ansatte i DSB gjennom Kanalen)
- Taktiske tiltak for Sivilforsvaret

